

'Yanlış anlaşıldıkça küsüyoruz'

CAN EROK

Çok az insan okurunun içini acıtacağını, onu ürküteceğini ve rahatsız edeceğini bile bile yazar. Halinin altına süpürülüp göz ardı edileni, istenmeyeni ve unutulmaya çalışılanı söylemek kolay da değildir üstelik. Öyle yazarlardan biri işte Yalçın Tosun. "Bir Nedene Sunuldum"la Yunus Nadi Öykü Ödülü'nün de sahibi oldu. Tosun'la hem kitabı hem de kazandığı ödül üzerine söyleştik.

SERAP ÇAKIR

Sizin derdiniz ne kuzum? Neden her seferinde bizi ürpertiyor, irkiltiyor ve kimi zaman dehşete kapılmamıza neden oluyor-sunuz?

■ Derdimin görünümüleri değişiyor ama özü aynı kalıyor. Anlama ve anlatma çabası kısaca; başkasında nasıl gördüğümüz kendimizi ve sevip sevmediğimizi o resmî. "Aynadan geçme" cesaretini gösterip göstermediğimiz. Kendi olmakla başka biri olmak arasındaki bir eksiklikler okuması... Sonu gelir mi emin değilim.

■ Sizin öyküleriniz aracılığıyla bir çocuğun gözünden dünyaya bakarken aslında "masumiyet" sorgulamasının temelinde "insanlık" haline ilişkin bir durum olduğunu düşündüm. İyilik ve kötülüğün, küçüklük ya da büyüklükle değil insan olmakla ilgisini. Neler söyleyeceksiniz?

■ Ezberlerin koynunda yaşamaya çok alışkınsınız. Daha güvende, daha sakın, daha garanti ama en fenası ortalama bir oluş sunuyor bu bize. Hem hayatta hem de edebiyattaki hayatta. Çocuklar için de geçerli bu. Bize anlatılan, okuduğumuz, izlediğimiz çocuk karakterler dışında yeni bir sunumla karşılaştığımızda önce irkiliyor sonra sahibiyse ağına kolayca takılıveriyoruz. Tespitlerinize katılıyorum, yıllar önce dediğim gibi "çocuklar tekinsizdir" çoğu zaman, tıpkı yetişkinler ve yaşlılar gibi. Sözüň özü sürekli bir tekinsizlik içinde yuvarlanıp gidiyoruz.

"GİRDAP GİBİDİR AŞK"

■ Ergenlik hali ise bir sancılı dönem. Tam keşif halindeyken baskılanmak, sonrasında insanda hangi ruh hallerine yol açıyor?

■ Ergenlik değişikliğe gebe olduğu

için mucizevi bir şey, bir yandan da acıtan bir koza gibi. Her gün batıyor teninize parçalamak istiyorsunuz, kanatlarınızı herkesin bir an önce görmesini. Ama o kanatlar çıkana kadar canınıza okunuyor. Seviyorum ergenleri anlatmayı da aslında herkesi ve her şeyi anlatmak istediğim kadar. Onlarda benim öykülerimi tavlamanın sanırım aslında yoğun olarak hissettikleri şefkatli gizleme konusundaki o hiddetli çabaları. O çabanın arkasındaki insanı görmeyi ve anlatmayı seviyorum.

■ Kitabı açar açmaz ilk bölümde karşına Lale Müldür çıktı. "Ona kötü bir şey olsun istedim/ bana aşık olsun istedim" dizesinin ardından o bölümde yer alan dört öykünüz... Ne oldu da aşkı kalıpların içine hapsetmeyi başardık acaba?

■ Aşk üzerine konuşmayı çok sevmiyorum çünkü bu kadar muğlak, değişken, çokça her şeyin merkezine konmuş bir kavramın devasına gölgesinde kalarak kaybolmak çok kolay. Söyleyeceklerinizi çarpıtarak yutacak bir girdap gibidir aşk. Ama tanımı ne olursa olsun, hislerdeki o oynaşımın, o kasa da olsa çarpan gelgitlerin insana yaptırabilecekleri benim edebiyat içinde yer vermekten hoşlandığım konular.

■ Öykülerdeki karakterlerin bazılarında yalnızlık hali açıkça ortada. Ama sanki kendini ifade edememek daha da mı yalnızlaştırıyor insanı?

■ Küsüyoruz sanırım. Anlaşılmadıkça ve yanlış anlaşıldıkça küsüyoruz. Küsmek yalnızlığı besler sonuçta. Ama o kadar hızlı anladığımı düşünüyorum ki herkes herkesi; bu yalnızlık bir yerde kaçınılmaz oluyor bana göre. Gerçekten birini dinleyip anlamaya çalışmak çok yorucu ve zaman istiyor çünkü. Bu çağ buna izin vermiyor.

■ Kokuyla insanın kurduğu ilişki hâlâ bir bilmece gibi geliyor bana. "Kiraz'ın Kokusu", "Fesleğenler", "Bir Berber Hikâyesi" gibi öykülerinizde var bu. Bir koku nasıl olur da seni bir insana, çiçeğe bağlar ve bir insandan ölesiye tiksindirir?

■ Koku çok önemli benim için ve

biliyorum ki birçok insan için. Kimisi için renk, kimisi için ses hafızası daha belirgin olabilir. Ancak koku hafızasında kaçınılmaz bir cazibe var, iyi ya da kötü onca duyuyu bir anda geçmişten kucaklayıp getiren başka bir duyuyu olduğunu sanmıyorum.

"ÇOCUKLARI KORUYABİLİRSEK UMUT VAR"

■ Bu topraklarda kadın ve LGBT'li birey olmak gerçekten zor. Bir Nedene Sunuldum'da, bu oluşu sömürme değil de var etme güdüsü daha baskın geldi bana. "O Mahrem Dehliz" isimli öykünüzde Mina, gerçekte kimler Türkiye'de ve Ahmet'ler bitecek mi dersiniz bir gün?

■ Bu topraklarda büyüdüm ben. Kadınları ve erkekleri gözlemledim. Çocukları ve yetişkinleri. Gördüğüm şey, çocukken sevmeyen veya yanlış sevilenlerin bunu yetişkinliğinde başkalarını acıtmak için kullanması. Başka kaynakları da olabilir: Toplum baskılarından korkarak başkalarına saldıran insanlar mesela, gizli eşcinsellerin homofobik yaklaşımlarında olması gibi. Mutlak bir kötülük ya da iyilik olmadığına göre, çocuklardan başlamak gerek, çocukları koruyup, eşitliği ve sevgiyi öğretebilsek bir umut olabilir geleceğe dair, yoksa umut falan görmüyorum ben.

■ Kitapta en kasvetli bölüm benim için dördüncü bölüm oldu. Gerçekten o karakterlerden hiçbirinin yerinde olmak istemedim. Ama en çok da "Sığınsız"daki karakterin. Çünkü anneden kopma hali yaşamın en ürkütücü yanıymış gibi geldi bana. Anne ve baba figürünü bu denli irdelemenizin özel bir nedeni var mı?

■ Büyümeyi başaramayıp, o kopuşu yaşayamamak çok hazin geliyor bana. İnsan severek ayrılabilir anne ve babasından. İlla dramının içinde kaybolmaya gerek yok. Büyüyebilir anlamında söylüyorum çünkü o kopuş yaşanmadan gerçek anlamda büyüyemez insan. O yüzden etrafta yetişkin görünümünde bir sürü çocuk var. Bu kopuş ya da kopamayışın hesaplaşmalarını irdele-

meyi ve yazmayı seviyorum.

"ÖDÜL BENDEN ÇOK KİTAPIM ALMIŞ GİBİ"

■ Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü kazandınız bu kitapla. Neler hissettiriyor ödül almak bir yazara?

■ Doçentlik tezimi bitirmeye çalıştığım gerçekten çok yoğun ve sıkıntılı bir zamanda geldi Yunus Nadi Öykü Ödülü haberi bana. O yüzden ayrıca mutlu oldum, en çok Bir Nedene Sunuldum adına. Ödül insana iyi, kitabı adına iyi hissettiriyor, benden çok almış gibi hissediyorum. Onun dışında devam etmek için bir itici güç oluyor, bu da önemli.

■ Bu kadar önemli bir ödülün sahibi olmak bir yandan kazançken bir yandan da ağır bir yük yüklüyor omuzlarınıza aslında. Bir sonraki öykü kitabınız için endişelendiriyor mu sizi mesela?

■ Endişeden çok sorumluluk diyelim. Bir ödüle layık görüldüğünüzde, adınız birçok kişiyle birlikte anılıyor. Yunus Nadi Öykü Ödülü de çok saygın ve sevdiğim birçok yazarın daha önce kazandığı bir ödül. Sorumluluk yükleyen ve sevindiren bir gelişme oldu.

■ "Uzun süredir elim şiire gitmiyor" demiştiniz, o günden bu yana yazdınız mı merak ediyorum.

■ Az da olsa evet. Şiir bana çok az geliyor, on beş yıldır zaman zaman yazdım ve biriktirdim. Onları bir araya toplamaya başladım şimdi. Yayınlar mıyım bilmiyorum ama bir sürpriz olabilir okurlar için. ■

Bir Nedene Sunuldum/ Yalçın Tosun/ Yapı Kredi Yayınları/ 136 s.